

MESA REDONDA EN SANTIAGO*

DEBATE SOBRE O PLAN DE RSU DA XUNTA

.....

Os obxectivos do 5º Plan de acción comunitaria (de maior a menor prioridade: Redución, Reutilización, Reciclaxe, Incineración, e Vertido) ficaron xa anticuados pola realidade. Os tres primeiros, ademais de seren caros e de difícil aplicación na Galiza, non contemplan o verdadeiro problema do lixo, cal é o de ser foco de contaxio de enfermidades como a hepatite ou a sida. Esta é a opinión de Manuel Bao, membro do Comité Científico da COTOP.

En nengún momento do debate M. Bao considerou oportuno valorar os argumentos contrarios ao plan, que indican a destrución de materias primas e o despilfarro de enerxía, ou a propia ineficacia do plan en canto a recuperación enerxética, e sobre todo a gravidade do problema ecolóxico e de saúde asociado á contaminación provocada polas incineradoras.

Non deixa de ser clarificadora, porén, a seguinte declaración do representante da administración acerca da futura planta incineradora: "Non se inpon mais que unha condición: que o sistema final de captación de enerxía sexa eficiente; ...pois hai unha directiva fenomenal que establece as normas de funcionamento cun rigor *incrível*...; non se trata de dicir se o sistema é bon ou mau, non é que poda haber sancións, é que o sistema ou cumpre con iso ou non se deixa funcionar". Todo fica confiado a unha lexislación ambiental que se por algo se caracteriza é polo seu incumprimento mais xeneralizado.

AS RAZONS E OS FUNDAMENTOS DO PLAN

Para o representante da Xunta, o obxectivo de acadar a maior prevención posíbel na produción de residuos establecido no 5º-Plan de Acción Comunitaria (novembro de 1992) é moi loábel, pero na súa opinión non fén en conta a principal problemática do lixo: o problema sanitario. En palabras de Bao, a realidade cambiou radicalmente desde 1992 a hoxe ("sanitario no ano 1994 é muito mais grave que en nengunha outra situación") de forma que fican anticuadas as directrices europeas a este respecto. Parece ser que tamén ficou obsoleto o propio plan de RSU (contido no "livro verde") aprobado polo Consello da Xunta en xaneiro de 1992.

O criterio que segue a planificación da Xunta en materia de RSU basea-se na consideración de que existen dous tipos de residuos: a) aqueles que non están contami-

nados por microorganismos patóxenos ou virus, e que serán reciclados ao máximo (pero tamén aquí Bao negou a viabilidade de tal alternativa, extendendo-se en explicar os esforzos da administración por potenciar a reciclaxe, esforzos totalmente improditivos polas dificultades especiais que a reciclaxe ten na Galiza e por chocar esta via cos problemas da economía de mercado), e b)

aqueles que poden estar contaminados bacteriolóxicamente, que deben ser tratados termicamente a mais de 400 °C. Pero, ollo!, estes últimos non son os residuos hospitalarios, pois: "prácticamente nengún enfermo de hepatite, sida, etc, están hospitalizados". Xustifica-se así que o proxecto supoña o tratamento térmico de todo o lixo urbano, contaminado ou non, pois isto non é posíbel sabelo na práctica, nen clasificalo nos grupos a) ou b). O que non se xustifica é o intento de facer-nos crer que no plan ten cabida a reutilización ou a reciclaxe.

Realmente, ao longo da súa intervención inicial, Bao quixo facer-nos ver que o libro verde estaba totalmente anticuado, e que ao plan que resulta-se do actual concurso exixirase-lle que recicle todo o reciclável e que se lle recupere toda a enerxía posíbel, ao mesmo tempo que se purifique termicamente a mais de 400°C.

OS ARGUMENTOS ECOLOXISTAS CONTRARIOS AO PLAN

A continuación, analizaría António Lucena o que realmente significa ese 5º Plan de Acción Comunitaria, e o que conleva o Plan elaborado pola Xunta, sexa na súa versión de "livro verde" ou de "declaracións Bao". Frente a afirmación vertida no libro verde de que "o sistema social e os hábitos de consumo impostos polos patróns culturais orixinan un constante incremento da produción de residuos", indica Lucena que ese patron cultural, como tantos outros, debería ser o primeiro obxectivo dun plan de residuos, encamiñado a reducir os residuos en lugar de admitir sen mais a súa produción.

Esta primeira actuación na redución, completaría-se cun segundo obxectivo, o da reutilización, e para elo reclama Lucena unha boa lei do embase, que permita que os embases de vidro se volten a reutilizar, en lugar de rompelos para volvelos a unir.

Con elo evitariase ese 10% do lixo que constiue o vidro, e aforrariase o 80% da enerxía utilizada na produción do vidro, ou na súa reciclaxe. O mesmo ocorre co papel: unha fábrica de papel que recolla na Galiza o papel usado dividiría por 10 a auga utilizada na súa fabricación, e dividiría igualmente por 10 a contaminación da fábrica, e por 3 a enerxía que se consume. No caso dos plásticos, debería-se pensar en non os utilizar, pero nada diso aparece no plan (senon ao contrario, contempla-se un forte incremento nos próximos anos!) e, segundo os plans que se barallan, eses plásticos irán a parar nunha incineradora; a maior parte deles darán orixen ás substancias máis tóxicas que fabricou o ser humano: as dioxinas e os furanos.

Está tamén entre os obxectivos do plan o "recuperar enerxía e/ou materia prima". Isto revela unha filosofía que non corresponde a algo real, cando se di tamén que "debe ser seguida por un plan de recuperación integral de residuos". Isto non vai ser posíbel, se ao final todo se recollerá como unha masa heteroxénea, toda xunta, na que non hai maneira de separar nada. A separación debe facer-se nos fogares, en orixen.

Pero para Lucena o plan falla por completo cando se di concretamente que se pretende "contribuir a unha acción conxunta de sensibilización cidadana e educación ambiental". Ben ao contrario, a mensaxe que transmite o plan ten máis que ver con esta outra: "todo o lixo que salga dunha casa vai ser tratada por nós, vostede non se preocupe, siga a xenerar basura, nós quitaremos-lla do medio, e quitaremos-lle tamén a preocupación de encima".

O PLAN FANTASMA

Ante a insistencia de M. Bao de que o libro verde xa non tiña validez, afirmando que aínda nese momento non se sabía nada sobre cal sería o proxecto de tratamento do lixo, correspondeulle a Manuel Soto explicar en que consiste realmente o Plan da Xunta descrito no libro verde, e indicar que as actuacións que tiveron lugar desde entón non se desmarcan o máis mínimo do proxecto de incineración contido naquel. O

mesmo proxecto de Planta de elaboración de combustíbel presentado en Mos en Xaneiro de 1994 vai exactamente na mesma liña.

Para M. Soto o plan é unha alternativa devastadora de recursos, de nula eficacia na recuperación enerxética, e que ven a engadir graves problemas de tipo ambiental ao problema do lixo. Denuncia que non se teña feito por nengun responsable do Plan un balance enerxético do mesmo, que con seguridade demostraría que a enerxía obtida na combustión do lixo non alcanzaría para a satisfacer as necesidades do plan. A coxeneración non é viábel na planta termoeléctrica a situar en Meirama, por razóns de emprazamento, e nen siquera se contempla no proxecto de Mos. O elevado custo do proxecto en inversións, e o elevado custo de tratamento (superior ás 6000 ptas/tonelada) fai do mesmo a alternativa máis cara imaxinábel.

Pero ao problema económico ven a sumar-se o problema de control desde a cidadanía. Facer unha determinación de dioxinas non é posíbel hoxe no Estado Español, e nos laboratorios onde é posíbel, leva até un mes de duración.

Obviamente, non vai estar ao alcance de nengún viciño de Meirama ou doutra localidade o poder

demonstrar se hai ou non unha concentración de

dioxinas ou doutras substancias tóxicas no ar que lle podan estar afectando. Antes que o problema sanitario do lixo está o das augas fecais, que se seguen a verter ao medio natural sen tratamento adecuado na maioría das vilas. O problema sanitario do lixo é insignificante, e será precisamente coa incineración que o problema do lixo se converta nunha amenza para a saúde pública.

* O debate sobre o plan de Residuos Sólidos Urbanos da Xunta tivo lugar o pasado mes de marzo dentro do ciclo de conferencias "Economía, Historia e Recursos Naturais" organizado polos CAF e Adegas na Facultade de Ciencias Económicas e Empresariais da Universidade de Santiago. Na mesa redonda participaron Manuel Bao (como membro do Comité Científico da COTOP, e tamén en representación desta) Antón Lucena (de Aedenat, Madrid) e Manuel Soto (Adegas). ■

AGRONATURA

FEIRA GALEGA DA CALIDADE DE VIDA

Os días 18 a 20 de febreiro celebrouse en Ourense a quinta edición da "AGRONATURA. FEIRA GALEGA DA CALIDADE DE VIDA". Trátase dunha iniciativa interesante, que debe defender-se e que nos gustaría que continuase en anos vindeiros. Precisamente por este motivo cremos que hai cando menos dous aspectos nos que a feira debe dar un golpe de leme. O primeiro deles, na selección dos stands: na edición deste ano a maior parte deles eran de asuntos que non tiñan nada que ver coa natureza nen coa calidade de vida nen con nada semellante.

O segundo, na promoción e orientación dos expositores galegos. Os non moi abundantes stands que si tiñan que ver co tema da feira procedían na súa maior parte de fora de Galiza, polo que a feira actúa neste sentido como un xeito menos de promoción dos nosos produtos naturais que de penetración dos procedentes de zonas onde esta produción está máis desenvolvida. Entenda-se pois este comentario nun sentido construtivo, no sentido de suxerir unha maior selección dos stands e un maior esforzo por promover a asistencia de expositores galegos e mesmo unha intervención para fomentar este tipo de producións no noso país. ■

AXENDA:

O 5 DE XUÑO, DIA MUNDIAL DO MEIO AMBIENTE, CONCENTRACION EN LUGO EN PROTESTA CONTRA O PROXECTADO ENCORO DO NAVIA.

DEFENDE A NOSA TERRA CONTRA AS AGRESIONS DE QUE É OBXECTO A SUA NATUREZA. NON FALTES!

Contactos: Coordinadora antiembalses de Navia de Suarna (tlf. 988-); Adegas-Santiago (981-570099); Adegas-Lugo (988-231154, Fernando Malvar)).

